

Свет блізкі - непаўторны

На Беларусі, як і за яе небасхілам, людзі, шчыра ўлюбёны ў сардэчную лірычную песню, добра ведаюць Яўгена Канстанцінавіча Петрашэвіча як адаронага, таленавітага кампазітара. У яго вячых дусіх пранізлівых песнях асаблівы, як пералівы цёплай нёманскай хвалі, ласкавы голас арганічна зліваецца з мяккім, зычлівым, пяшчотным голасам народнай песні. Гэты пясняр задушэўных рытмаў і гукаў вырас у народзе, таму так блізка ідзе сваёй песняй ад сэрца да сэрца. Мастацкі скарб яго багаты, невычарпальны, жыццерадасны і светлы, бо асвечаны маляўнічымі краявідамі Прынямоння, лёсам і гісторыяй роднай Бадцькаўшчыны.

Багацце творчай натуры кампазітара шчодро працягваецца ў песнях, мелодыях і рытмах лірычнага, гумарыстычнага жанраў. На словы гарадзенскіх паэтаў створаны песні календарна-абрадавага складу. А таксама песні для дзяцей рознага ўзросту (вясянкі, купальскія, калядкі, жартоўна-забаўляльныя).

На высокай хвалі хуткаплыннага часу, як свежыя купальскія вянкi, жывуць яго мілагучныя песні, бо мастак апантана дыхае імі і дорыць іх зычлівым, простым людзям.

Яшчэ багацейшым становіцца ў нашым уяўленні і сэрцы нацыянальны ўрадак, калі хлебарабаў штогод каранье на свяце дажынак яго задушэўная музычная кампазіцыя "Залатыя каласы". Любы беларускі хлебодар успрымае яе як сваю, сардэчна вынашаную ў спэку і ў калючы холлад. Хай яно будзе, добрыя людзі, гэтак і надалей, пакуль мы кланяемся надзённаму хлебу і залатым чалавечым рукам.

У асобе Яўгена Канстанцінавіча даўно нам патрэбна бачыць удумлівага, разважальнага паэта, пранікнёнага лірыка, бо многія яго цудоўныя песні напісаны на ўласныя вер-

шы. Кранальна легла паэзія на мелодыі музыкі з Прынямоння. Прышло да чытача адчуванне свята дакрануцца розумам і сэрцам да выпешчана-най ім паэтычнай кнігі з цікавай асацыятыўнай назвай "Пасынкі", кожны раздзел кнігі валодае самабытнай назвай і актыўна працуе на выяўленне аўтарскай ідэі вернага служэння радзіме, людзям, мастацтву. Тут і лірыка родных мясцін, і творы спрадвечнай тэмы - шчырага кахання і вернай дружбы.

Глыбока ўражае чытача і медытатывная, філасофская лірыка. Паэзія пачуцця і думкі арганічна зліваюцца ў адзінае душэўнае пачуццё людскога нялёгкага шчасця, самааддачнага служэння людзям і мастацтву.

Гераічная тэма, велічныя постаці нашых землякоў кранаюць суровацю простых, някідкіх радкоў.

На гэты шчаслівы раз Яўген Канстанцінавіч парадаваў нас сваімі светлымі душэўнымі "Віншаванкамі". Яны адрасаваны вядомым дзеячам мастацтва і культуры, блізкім людзям. Глыбокі, пранікнёны лірызм хораша гарманіруе ў іх з тонкім здаровым народным гумарам. Кранаюць нас такія светлыя, сардэчныя радкі, прывечаныя любімаму чалавеку, вернай спадарожніцы жыцця:

*Ты весні вырай,
Натхнення крыльы,
А ў песні шчырай
Твой вобраз мілы.*

У розных краінах свету пашчасціла быць Яўгену Петрашэвічу з яго ансамблем "Гарадзенскія Дударыкі", які прымаі і па-сапраўднаму палюбілі гасцінныя іншаземцы.

Знаёмства з цікавым, самабытным ансамблем глы-

бока і змястоўна пашырыла іх уяўленне пра здаровы, светлы беларускі характар, пра нашу радзіму - ветлівую, хлебасольную, дружалюбную. Вершы пра заморскія краіны імгненна і плённа прарасталі ў светлай, абаяльнай душы паэта, грамадзяніна.

А ў гэтай паэтычнай стэні і ўлюбёнасці ў людзей іншага свету яшчэ паўней паўставаў, вырысоўваўся дарагі, моцна прывязаны да сэрца паэта і кампазітара вобраз роднай Беларусі. Ён жа і ёсць нішто іншае, як запаветная плошч і душа яго народна - песеннай лірыкі.

Зусім нядаўна пабачылі свет і цікавыя творы гумарыстычнага складу - "Байкі - непазыхайкі".

Яўген Петрашэвіч на-тхнёна выкрасае агонь мастацтва і характа не толькі ў музыцы і ў паэзіі, але і ў такім нялёкім пластычным жанры, як скульптура.

Светламу таленту ўдаецца многае для больш поўнага пазнання сябе, свету і людзей, і гэта ёсць рэдкае, хваляўнічае праўленне высакароднай, жыццязстойкай натуры. 18 чэрвеня Яўгену Канстанцінавічу спаўняецца 85 год, з чым яго і віншваем, жадаем моцнага здароўя і творчых поспехаў.

Міхась Губернатары,
кандыдат
філалагічных
наук.

Родная мова

Умерана, з пачуццямі

Словы і музыка Е. Петрашэвіча

мо-ва сні-то-чш-я нам ад про-даў да-ста-ла-ся ў спа-дчы-ну. Як ду-хмя-насць дрэ-ва ад-ве-чна-га

га, як ма-ту-лі-на пе-снi са-рдэ-чна-я. Як ду-хмя-насць дрэ-ва ад-ве-чна-га, як ма-ту-лі-на

пе-снi са-рдэ-чна-я

ніц-на ёй-сэр-цацi пе-снi-шчi... Як га-во-ра-цца, так і пі-ша-цца.

Беларуская мова святочная
Нам ад продкаў дасталася
ў спадчыну,
Як духмянасць
дрэва адвечнага,
Як матуліна песня сардэчная.

Беларуская мова так шчыра,
Ты на крылах буслоў
леціш з выраю
Дарагі мой край жаваронкавы,
Праслаўляем цябе
песняй звонкаю.

Беларуская мова пявучая
Да спадобы нам так мілагучная.
Гаманіць на ёй -
сэрца цешыцца...
Як гаворыцца ў нас,
так і пішацца.

Мы перамаглі! І ў Дзярэчыне, і ў Галынцы

(Рэпартаж з трох канцэртаў у адзін дзень)

*Людзі; словы, словы, людзі:
Усё сплялося між сабой.
Толькі сэрца не забудзе:
На Радзіме мой спакой.*

Генадзь Коўш.

Паэтэсы Раіса Раманчук і Галіна Ліс, бард Сяргей Карповіч і краязнавец Міхась Маліноўскі стварылі квартэт і з праграмай "Мы перамаглі!", прысвечанай 70-годдзю Вялікай Перамогі і 71-й гадавіне вызвалення роднай Беларусі ад нямецка-фашысцкай навалы, выехалі на Зэльвеншчыну.

Першы прыпынак і канцэрт адбыўся ў мястэчку Дзярэчыне, які зараз лічаць аграрадком, і дзе ёсць сельвыканкам, але дзе нават няма сельскай бібліятэкі (некалькі гадоў таму назад яе спецыяльна скасавалі).

Спачатку слова меў выдатнік друку Беларусі Міхась Маліноўскі. Ён прысвяціў сваё выступленне бацьку Міхаілу Емяльянавічу Маліноўскаму, які загінуў на фронце 30 сакавіка 1945 г, а сам Міхась нарадзіўся праз некалькі месяцаў пасля смерці свайго гераічнага родзіча. У канцы ўсёй дзеі ён разыграў віктарыю: "Дзярэчын і дзярэчынцы ў гераічнай славе і нашай памяці" з узнагародамі пераможцаў беларускімі кнігамі і паштоўкамі.

Асабліва шчымым было пытанне і расказ аб беларускім паэце Леанідзе Гаўрылаве, які на пачатку вайны служыў у танкавых войсках механікам-кіроўцам, нарадзіўся ён 2.2.1918 г. у вёсцы Бердыж Чэрыкаўскага раёна, а загінуў 29 чэрвеня 1941 г. пад Дзярэчынам. У 1967 г. выйшла паштоўная кніжка паэта-танкіста "Вернасць", гэтыя радкі яго:

*Я ворага першыя
спаткаю ў баю,
Адам галаву за Радзіму сваю.*

Літаратурна-музычная кампазіцыя "Мы перамаглі!" дуэта паэтэсы і мастачкі Галіны Ліс і барда Сяргея Карповіча была складзена найбольш з іх твораў, хронікі, з творчасці вядомых паэтаў і кампазітараў, але цэнтрам іх быў адзін з самых трагічных і мужных вершаў народнага паэта БССР Аркадзя Куляшова "Камсамольскі білет". У шмат каго з слухачоў мне прыходзілася бачыць слёзы - такім моцным і хваляўнічым было іх выступленне. Кожны іхні верш, кожная іхняя песня пад уласны акампанемент су-

праваджаліся авачыямі. Амаль гадзіну дружны дуэт трымаў дзярэчынцаў у напружанні славы, доблесці, гераізму нашага народа ў Вялікую Айчынную вайну.

Сябар Саюза беларускіх пісьменнікаў Раіса Раманчук, яна ж ганаровы піянер сваёй роднай Варанчанскай сярэдняй школы, свае песні і вершы прысвяціла мужнасці людзей у вайну і свайму бацьку-франтавіку. Адзін з сваіх твораў яна прысвяціла Міхасю Маліноўскаму да яго 70-годдзя, арга-

лянца Коўш і іх пляменніца Дар'я з г. Шчучына.

З Дзярэчына творчы дэсант вырашыў даехаць да зніклага хутара Равеста, з якога партызан Міхаіл Емяльянавіч Маліноўскі, і дзе нарадзіўся яго апошні сын Міхась, пайшоў на працяг вайны з фашыстамі, але там уся зямля была заарана. У Угрыне Малым, які ўлада пераназвала ў Малую Угрынь далучылася ў машыну да гасцей мясцовы краязнавец Валянціна Боцька, пасля чаго маршрут пралёг да вёскі Вострава, у якой па ўспамінах адбылося хрышчэнне Міхася Маліноўскага...

Трэцяя культурна-пярэтычная дзея была працягнута ў аграгарадку Галынка ў сям'і паэта і ганчара ды настаўніцы Сяргея і Марыі Худзевых разам з В. Боцька і матуляй Сяргея, былой медсястрой.

І Гётэ пісаў у свой час: "Дабро страціш - не шмат

нізатару гэтай паездкі на сваю Бадцькаўшчыну, таму, хто прысвяціў сваё жыццё праўдзе і бераічнай славе і нашай памяці" з узнагародамі пераможцаў беларускімі кнігамі і паштоўкамі.

страціш, гонар страціш - шмат страціш, мужнасць страціш - усё страціш". Як важна, менавіта нам, беларусам, не страціць сваю мужнасць, калі мутаць авалодвае нашымі душами, калі мы адракаем сваёй адметнасці, нашай самаідэтыфікацыі - роднай мовы, гісторыі і культуры.

У першую чаргу Сяргей Худзюеў прадэманстраваў у сваёй ганчарнай майстэрні экстра - клас, як за некалькі хвілін па-майстэрску зрабіць звычайны - не, незвычайны беларускі збанок... Пасля чаго адарыў сваіх гасцей сваімі дзівосна-чароўнымі вырабамі:

Другі канцэрт "Мы перамаглі!" адбыўся ў Дзярэчыне ў доме сям'і і родных паэта Генадзя Каўша:

*Буду моўчкі стаяць
Я адзін на пазгорку.
Будуць доўга міраць
Над Дзярэчынам зоркі.*

Пасля слоў гасцей, іх песень і вершаў быў цікавы расповед гаспадара сям'і пра сваё мястэчка, пра крэмень, якім багата мясціна, прычым кожны з прыезджых атрымаў яго ў падарунак, з вялікай асабілет". У шмат каго з слухачоў мне прыходзілася бачыць слёзы - такім моцным і хваляўнічым было іх выступленне. Кожны іхні верш, кожная іхняя песня пад уласны акампанемент су-

Незаўважна пачало цягнуцца, і гасцям трэба было вяртацца ў Баранавічы, на дарозе ў квецце была родная зямля, магутна спявалі яе птушыныя насельнікі. Родныя мае, вам выступаць толькі ў Вялікім тэатры оперы і балета і для нас!

*Міхась Угрынскі,
г. Баранавічы.*